

november 2023

Klyster nieuwsbrief

‘Alle kinderen hebben recht op een hoopvol toekomstperspectief. In dat licht bezien is natuureducatie, net als kunsteducatie en muziek, misschien wel een belangrijkere basisvaardigheid dan taal en rekenen.’

Vincent v.d. Veen, IVN

Beste nieuwsbrieflezer,

Sneeuw in november! Dat nodigt uit om naar buiten te gaan. Dat is niet alleen gezond maar ook heel belangrijk. Kinderen beleven hun omgeving met al hun zintuigen en ook dat is leren.

Veel leesplezier, Marjolein Staal

Kinderen weinig Natuurintelligent

Bijna veertig procent van de Nederlandse basisschoolleerlingen scoort laag op het begrip ‘natuurintelligentie’ (NQ). Terwijl kinderen die opgroeien met de natuur, gezonder, gelukkiger en creatiever zijn dan leeftijdsgenootjes. Hoe keren we dit tij?

‘Natuuractiviteiten op school zorgen voor een hoger NQ. Leerkrachten dienen daarom op dit vlak echt beter te worden ondersteund,’ stelt Vincent van der Veen, IVN-programmamanager Kind & Natuur.

Gelukkig ondersteunen de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel NME op alle 47 basisscholen via De Klyster. Dus, ga naar [klyster.nl](https://www.klyster.nl) en maak hier gebruik van.

Boomfeestdag

Wethouders Dantumadiel en Noardeast helpen

Op woensdag 15 november 2023 hebben leerlingen van de Bonifatiuschool uit Dokkum met hulp van wethouder Hanneke Jouta, en ibs 't Pompeblêd uit De Westreen met hulp van wethouder Kees Wielstra 25 bomen geplant.

Wethouder Jouta helpt met planten van 15 vruchtdragende bomen in het parkje bij school.

Wethouder Wielstra plant met de kinderen 10 verschillende soorten iepen aan de Oosterwei.

Gastles

Yvonne de Beer van De Klyster en de mannen van Groen gaven van te voren een boeiende gastles over het nut van bomen.

1.850 bloembollen geplant

Vrijdag 17 november 2023 heeft groep 7-8 van cbs Op de Hoogte in Burum 1.850 bollen geplant! En wel op een hele bijzondere plek: de gemeentelijke begraafplaats in Burum.

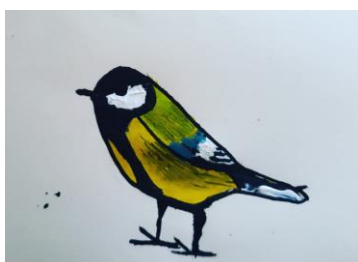

Jan Tiede Bouma van De Klyster begeleidde de plantactie samen met Theo van der Horn van gemeente Noardeast Fryslân. Op de foto leerlingen van cbs Op de Hoogte

2024 Project Biodiversiteit op Begraafplaatsen

In voorjaar 2024 zullen de bollen al vroeg bloeien en voedsel geven voor de eerste insecten, zoals bijvoorbeeld hommels. Op dat moment start het project Biodiversiteit op Begraafplaatsen. Een bijzonder project over de circle of life.

2024 Vogel van de week - groep 5-6

Doe je mee in 2024?

Een vrolijk project over 5 vogels in de buurt. Mus, Merel, Spreeuw, Koolmees en Huiszwaluw, spaar ze alle 5! Met een filmpje en een opdracht leren kinderen elke week een nieuwe vogel kennen. Spotten ze de vogel in het echt, dan verdienen ze de Gouden Spot voor in hun eigen vogelalbum!

2024 Week van de Natuur

De natuur staat te trappelen om jouw klas beter te leren kennen en nodigt jullie uit om naar buiten te komen! Van **10 t/m 16 juni 2024** gaan we op ontdekkingsstocht om vrienden voor het leven te worden met de natuur tijdens de IVN Week van de Natuur. Doe je mee? Zet de datum alvast in je agenda. Info volgt.

2024 NME yn it Frysk

Takom hier wurdt De Klyster in twatalich NME-sintrum. It edukatyf materiaal en de webside binne oerset, mei stipe fan Provinsje Fryslân.

Klysterskoallen kinne fan 2024 ôf it fak NME yn it Frysk oanbiede. Sa wurkje de skoallen oan de **keardoelen**, harren **taalprofyl foar Frysk** en oan harren **natoerdoelen**.

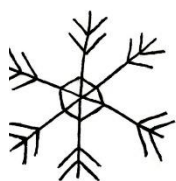
In útnoeging foar de feestlike iepening om folget!

Frysk en NME hearre bijelkoar. Se binne diel fan dyn identiteit. Jou dyn natuerlessen fan 2024 ôf yn it Frysk mei help fan De Klyster. Dogge jim mei?

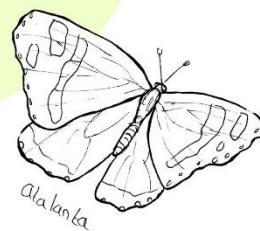
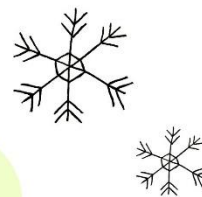
Doebblad Dieren in de kou

Bij deze nieuwsblad ontvang je weer een leuk doebblad en weetjesblad. Dit keer over dieren in de kou. Draai het uit en ga met je leerlingen op pad.

Dieren in de kou

Weetjes

Sommige soorten vogels en vlinders vliegen naar warme landen

Vleermuizen overwinteren in een holle boom of oud gebouw

Illustraties & tekst Mirja Brandorff

Dieren in winterslaap ademen langzaam en hun hart klopt traag

Egels eten veel en maken een warm hol om in te slapen

De vos krijgt een warme dikke wintervacht

de Klyster

Tot de volgende nieuwsbrief!

COLOFON

De Klyster is het intergemeentelijk NME-centrum voor natuur en duurzaamheidseducatie voor het basisonderwijs in Noardeast-Fryslân en Dantumadiel

Doniaweg 95b, 9104 GK Damwâld, Algemeen nummer De Klyster 06 44 08 50 63
info@klyster.nl - www.klyster.nl

Teamleider en NME-coördinator: Marjolein Staal – **Energiecoach:** Fernanda de Zwart – **NME-coördinator:** Eline van den Nieuwenhof – **Natuurfoto's:** Yvonne de Beer, Jan Tiede Bouma, Gerrit Boersma, Marjolein Staal, Bart Stornebrink, klysterarchief en vrijwilligers

Vrijwilligers 2023

Betty Kooistra, Tineke Feenstra, Jurjen Bylsma, Annemarie van der Molen, Olga Baggelaar, Bianca van Tielen, Jan Rietberg, Hilda Buursma, Bertus Volbeda, Hessie Rozenberg, Wytze Postma, Arie Hagedoorn, Bertus van der Molen, Jentje Zaal, Pieter Reitsma, Anke Dijkstra

Projectmedewerkers 2023

Jan Tiede Bouma, Pyke Kroes, Xantha Doevendans, Mirja Brandorff, Peer Zaal, Joanneke Romkema, Yvonne de Beer, Geertruida van Assen, Saskia Kuitert **Update leskisten 2023:** Babs Wijnstra, Sarah Baert, Joke Stapensea, Anke Branderhorst, Marjan Braaksma, Tessa Grupstra, Niels van Brouwershaven, Nienke Wagenaar, Sytske Wiegersma

Samenwerkingspartners 2023

IVN natuureducatie, Verenging Gemeenten voor Duurzame Ontwikkelingen GDO, Fryske Gea, Landschapsbeheer Friesland, Staatsbosbeheer, Om de Dobben, DikGroen, PKV Frisia, Vereniging Noardlike Fryske Wâlden, NDE Pingo & Pet, NME De Naturij, NME Groen Doen, Natuurmuseum Friesland, Museum 't Fiskershúske, Stichting 't Landje Dokkum, Zadenbibliotheek Nederland, NP Lauwersland, JOGG, Tryater

Bestuur Freonen fan De Klyster

Bertus Mulder, Durk Holwerda, Oege Jan Leegstra, Sippy Tigchelaar, Thom Feddema

Comité van aanbeveling

Syb van der Ploeg, Nynke Rixt Jukema, Sippy Tigchelaar, Henk Kroes, Theunis Piersma

Ambtenaren gemeenten

Afke Kroes, Harrie Siegersma

Portefeuillehouders

Wethouder Hanneke Jouta Noardeast-Fryslân en wethouder Gerben Wiersma Dantumadiel

Geen nieuwsbrief meer ontvangen? Mail uw naam en mailadres naar info@klyster.nl